

Izvešće o evaluaciji programa

„Čuvari baštine“ – 2024./25.

Split, lipanj 2025.

Sadržaj

1. Uvod	3
1.1. Odabir projekata	4
2. Evaluacija programa Čuvari baštine	6
2.1. Opći podaci	6
3. Evaluacija odgojno-obrazovnih djelatnika	8
3.1. Organizacija provedbe programa	8
3.2. Financiranje	10
3.3. Voditeljice programa	11
3.4. Festival izvrsnosti	16
3.5. Zadovoljstvo i razvoj kompetencija	19
4. Evaluacija učenika	27
4.1. Festival izvrsnosti	37
5. Zaključak	41

1. Uvod

Centar izvrsnosti Splitsko-dalmatinske županije (CI SDŽ) ustanova je koja za cilj ima pružanje potpore identifikaciji, praćenju i cjelovitom razvoju potencijalno darovitih učenika u našoj županiji. Uz izvanškolske programe koje provodi tijekom godine za potencijalno darovite učenike u područjima matematike, prirodoslovlja te novih tehnologija i informatike, CI SDŽ organizira i izvannastavne interdisciplinarnе programe koji se provode u matičnim školama. Svoje djelovanje prije pet godina smo proširili na kontekst humanističkog i umjetničkog područja provedbom programa **Čuvari baštine**.

Program Čuvari baštine namijenjen je potencijalno darovitim učenicima koji pokazuju interes za baštinu, kulturu, povijest, geografiju, očuvanje tradicije, kao i svim učenicima koji pokazuju interes za projektnu nastavu, interdisciplinarni pristup, suradničko, istraživačko i inovativno učenje. Provedba programa je zamišljena kao izvannastavna aktivnost u matičnim školama, pod vodstvom koordinatora projekta - motiviranog, kreativnog i svestranog učitelja, nastavnika, stručnog suradnika ili ravnatelja.

Cilj projekta „Čuvari baštine“ je razvijanje inovativnosti, kreativnosti, kritičkog mišljenja, informacijske i digitalne pismenosti te sposobnosti za istraživački i suradnički rad kroz planiranje, provedbu i prezentaciju projekta u području baštine. Realizacijom ovakve vrste projekata uključene učenike i djelatnike potiče se na izgradnju osobnog, kulturnog i zavičajnog identiteta stvaranjem sadržaja vezanih uz materijalnu i nematerijalnu baštinu, usko vezano uz područje koje ih okružuje te na taj način utječe na razvoj svijesti o potrebi očuvanja prirodne i kulturne zavičajne baštine.

Poziv za sudjelovanje u projektu bio je upućen svim zainteresiranim osnovnim i srednjim školama u županiji. Tema za školsku godinu 2024./25. bila je **“1100. obljetnica Hrvatskoga Kraljevstva”**, a odnosila se na **identitetsku i simboličnu važnost hrvatskih velikana za hrvatski narod**, prenošenje i upoznavanje šire javnosti s povijesnom baštinom Hrvatske i hrvatskim identitetom, proučavanje povijesti hrvatskog naroda, važnim događajima iz hrvatske prošlosti te hrvatskim velikanima. Projekti su za cilj trebali imati istraživanje teme, proučavanje i zapisivanje svih bitnih činjenica koje se odnose na odabranu temu, usporedbu

s poznatim povijesnim zapisanim činjenicama, usporedbu formalne prisutnosti hrvatskih velikana u hrvatskom javnom prostoru s premalo prisutnosti u popularnoj kulturi i slično.

Kao i do sada, projekti na razini škola trebali su rezultirati minimalno jednim multimedijским sadržajem koji na kreativan, inovativan i originalan način promovira temu predloženog projekta - npr. kratki film, radionicu, izložbu i slično, a koji su bili dio predstavljanja projekata na Festivalu izvrsnosti i drugim promotivnim aktivnostima programa.

1.1. Odabir projekata

Selekciju je izvršilo Stručno povjerenstvo programa „Čuvari baštine“, a odabrani sudionici zadovoljili su uvjete za sufinanciranje koji prema javnim pozivom predviđenim kriterijima. Ukupno je odabrano 26 projekata, 20 iz osnovnih i 6 iz srednjih škola.

Tablica 1.: Popis odabranih škola i projekata za osnovne škole

r.br	Naziv škole	Naziv projekta
1.	OŠ Josip Vergilij Perić, Imotski	Tomislavljevo
2.	OŠ Kraljice Jelene, Solin	Putevima hrvatskih vladara
3.	OŠ Vladimira Nazora, Postira	Imena hrvatskih kraljeva kao važan spomen vlastitog identiteta
4.	OŠ Ivana Lovrića, Sinj	Vladar i ratnik kralj Tomislav
5.	OŠ Gradac	Biokova nije brez oblaka
6.	OŠ Vjekoslava Paraća	Komu pripadam?
7.	OŠ Srinjine	Jelena Slavna - Helena Famosa
8.	OŠ Bol, Brač	Stopama hrvatskih kraljeva po Dalmaciji
9.	OŠ Ivana Lovrića	Vladar i ratnik kralj Tomislav
10.	OŠ Ivan Duknović, Marina	Stopama hrvatskih kraljeva od Marine do Soline
11.	OŠ Vjekoslava Paraća	"Komu pripadam?"
12.	OŠ Josip Pupačić, Omiš	Kralj Tomislav na omiškoj stini
13.	OŠ Lokve-Gripe	„Tragom hrvatskih kraljeva u Dalmaciji“
14.	OŠ Runović	Zvonimir - dobri kralj Hrvata

15.	OŠ braće Radića, Bračević	U potrazi za Zminom
16.	OŠ Petra Berislavića	Petrus sum!
17.	OŠ Vjekoslava Paraca	Komu pripadam?
18.	OŠ Silvija Strahimira Kranjčevića, Lovreć	Skakala Kraljevića Marka
19.	OŠ Josip Pupačić Omiš	Crkve moga grada
20.	OŠ kralja Zvonimira, Seget Donji	Čuvari kraljevskih tragova

Tablica 2.: Popis odabranih škola i projekata za srednje škole

r.br.	Naziv škole	Naziv projekta
1.	Obrtna tehnička škola Split	PRVI HRVATSKI KRALJ TOMISLAV - STVARATELJ HRVATSKOG KRALJEVSTVA
2.	Srednja škola "Jure Kaštelan" Omiš	Tomislav: dux, rex, myth?!
3.	Srednja tehnička prometna škola Split	Jedanaest priča za jedanaest stoljeća Hrvatskog Kraljevstva
4.	SŠ Braća Radić Kaštel Štafilčić - Nehaj	Njih mrtvih mi smo živi spomenik
5.	Ekonomska škola Imotski	Okrunjena Emotha
6.	Srednja škola Tina Ujevića, Vrgorac	Pleterni vremeplov: 1100. godina u pleternom uzorku

2. Evaluacija programa Čuvari baštine

Po završetku cjelokupne provedbe programa Čuvari baštine, zamolili smo voditelje projekata i odgojno-obrazovne djelatnike koji su sudjelovali u provedbi programa da popune upitnik o evaluaciji, kako bi nam dali povratne informacije o procesu prijave, organizaciji i provedbi te prezentaciji programa. Također, evaluacijski upitnik popunili su i učenici koji su sudjelovali u Čuvarima baštine, kako bismo imali priliku vidjeti i dojmove učenika o programu.

Upitnik za odgojno-obrazovne djelatnike popunilo je 36 sudionika u programu, a upitnik za učenike njih 197. U nastavku slijedi obrada i analiza prikupljenih podataka, a koje ćemo iskoristiti u svrhu unaprjeđenja budućih provedbi ovog i sličnih projekta/programa. Nakon cjelovitog prikaza rezultata slijedi zaključak.

2.1. Opći podaci

U projektima na razini škola sudjelovali su, uz voditelje i ostali odgojno- obrazovni djelatnici te učenici iz različitih razreda. Brojke se dosta razlikuju od škole do škole, pri čemu je najmanji broj uključenih odgojno-obrazovnih djelatnika dva, a najveći 10, dok je najmanji broj uključenih učenika šest a najveći 100.

Tablica 3.: Broj uključenih voditelja, odgojno obrazovnih djelatnika i učenika u programu Čuvari baštine 2024./2025.

Kategorija	Broj uključenih
Voditelji	26
Odgojno obrazovni djelatnici	99
Učenici	840

* evaluaciju je popunilo 23 od 26 voditelja, stoga su brojke u stvarnosti veće od navedenih.

U sklopu programa Čuvari baštine, škole su ostvarile suradnju s brojnim pojedincima i različitim vanjskim institucijama. U programu Čuvari baštine najviše je vanjskih suradnika u odnosu na sve ostale izvannastavne programe, što je i logično, s obzirom na način provedbe programa. Pregled vanjskih suradnika po školama prikazan je u narednoj tablici.

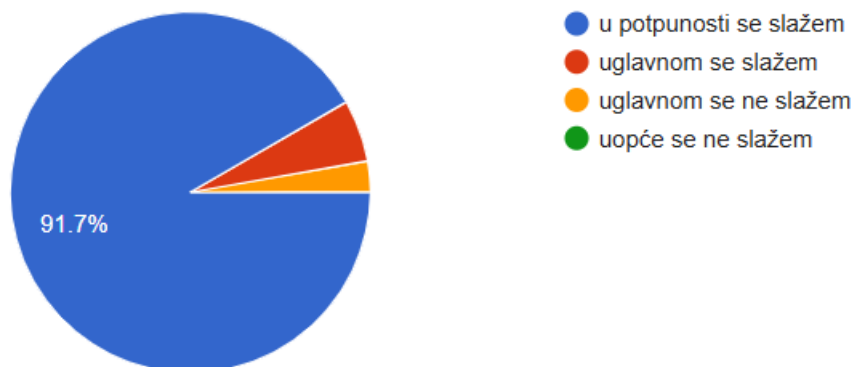
Tablica 4.: Prikaz vanjskih suradnika po školama

r.br.	Naziv škole	Suradnici
1.	Obrtna tehnička škola Split	Škola likovnih umjetnosti Split
2.	Srednja škola "Jure Kaštelan" Omiš	Ivana Topić
3.	Srednja tehnička prometna škola Split	Arheološki muzej u Splitu
4.	OŠ Kraljice Jelene, Solin	Kninski muzej (Goran Mrnjavec), Kliška tvrđava, Kaštel Vitturi, Mate Božić (Udruga Toma Arhiđakon)
5.	Osnovna škola Vladimira Nazora, Postira	župa sv. Ivana Krstitelja, Postira
6.	SŠ Braća Radić Kaštel Štafilić - Nehaj	Muzej grada Kaštela, prof. Mate Božić, Društvo Bijaći Kaštela, Povijesna postrojba kralja Zvonimira Knin
7.	Osnovna škola "Josip Vergilij Perić"	Župa sv. Franje, Imotski i Župa sv. Roka, Vinjani
8.	EKONOMSKA ŠKOLA IMOTSKI	Grad Imotski, TZ Imota, Pučko otvoreno učilište IMOTSKI, Franjevački samostan Imotski, Franjevačka arheološka zbirka Sv. Stjepana u Gorici
9.	Srednja škola Tina Ujevića, Vrgorac	Centar za kulturu i baštinu, Vrgorac
10.	Osnovna škola Vjekoslava Paraća	Arheološki muzej u Splitu, Kliški uskoci, gđa. Snježana Kordun
11.	OŠ Srinjine	Snježana Kordun (kulturalna antropologinja i interpretatorica baštine), Marijan Jurčević snimatelj i urednik), Damir Vladušić (prevoditelj poljičice), Arheološki muzej u Splitu (muzejski pedagog Luka Donadini)
12.	Osnovna škola Bol	Arheološki muzej Split, Udruga kneza Brečkog Supetar, Nada Hrčić
13.	OŠ Ivana Lovrića	Vanjske institucije: Gimnazija Marka Marulića u Tomislavgradu, PD Orlova stina - Tomislavgrad, PD Prisoje - Tomislavgrad, Gradska galerija Sikirica u Sinju
14.	OŠ Ivan Duknović, Marina	Muzej grada Kaštela, Ante Nadomir Tadić Šutra- pjesnik, Izletišta Jadro (edukativna radionica)

15.	OŠ "Josip Pupačić" - Omiš	Ante Bogdanović, tvrtka "FORMA GMK"; Mladen Perković, tvrtka Četiri faraona; Angela Tabak, Gradski muzej Omiš; Jure Milić, Javna ustanova u kulturi Zvonimir Solin; Vice Tomasović, vizualni umjetnik, Grad Omiš, Župa sv. Mihovila
16.	Osnovna škola „Lokve-Gripe“	Muzej grada Šibenika, Tvrđava sv. Mihovil u Šibeniku, OŠ Jurja Šižgorića Šibenik (učiteljica Anita Matić, učenici 4.a r.)
17.	OŠ braće Radića, Bračević	Odsjek povijesti umjetnosti Filozofskog fakulteta u Splitu (izv. prof. dr.sc. Ana Torlak, Frane Prpa, asistent)
18.	OŠ kralja Zvonimira, Seget Donji	Gradska knjižnica Solin

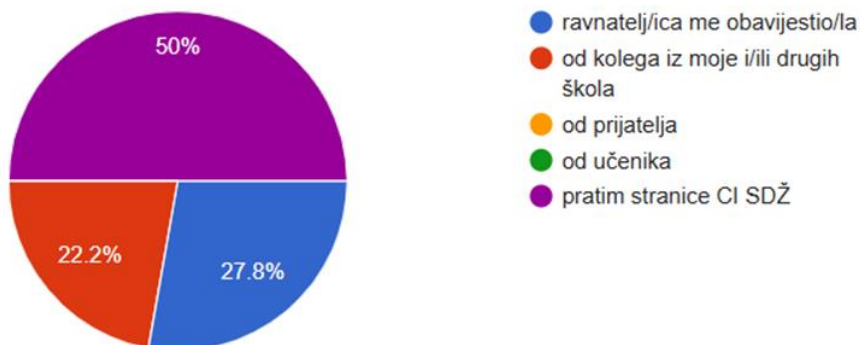
3. Evaluacija odgojno-obrazovnih djelatnika

3.1. Organizacija provedbe programa

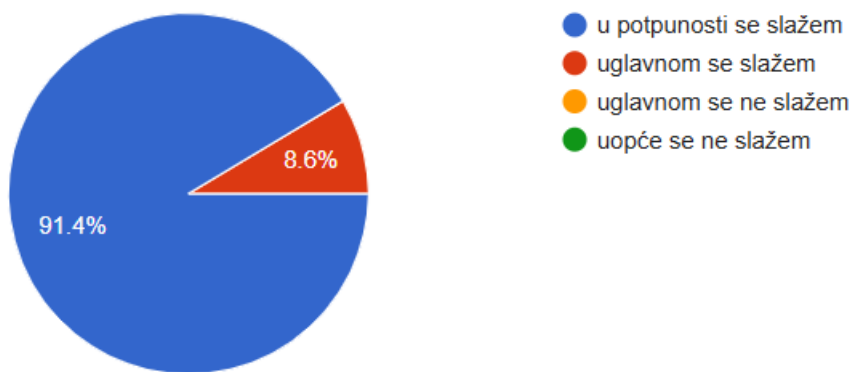
Slika 1.: Prikaz odgovora na tvrdnju „Natječaj za prijavu u program „Čuvari baštine“ bio je jasan i razumljiv.“

Prema odgovorima OOD, javni poziv za prijavu u program „Čuvari baštine“ bio je u potpunosti jasan i razumljiv za njih 92%. S tvrdnjom se uglavnom slaže preostalih 6% OOD-a dok se jedan OOD uglavnom ne slaže.

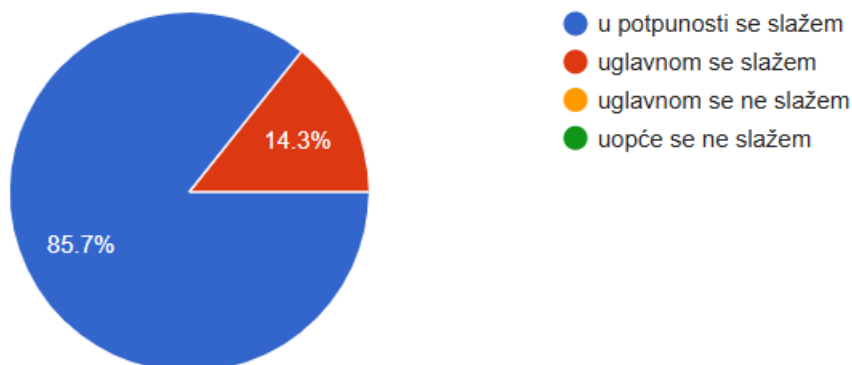
Slika 2.: Prikaz odgovora na tvrdnju „Za natječaj sam saznao/la:“

Najveći dio OOD-a, njih 50%, za natječaj su saznali prateći stranice CI SDŽ, dok je njih 28% obaviješteno od ravnatelja, a 22% od strane kolega iz vlastite i/ili drugih škola.

Slika 3.: Prikaz odgovora na tvrdnju: „Proces prijave projekta bio je jednostavan, jasan i razumljiv.“

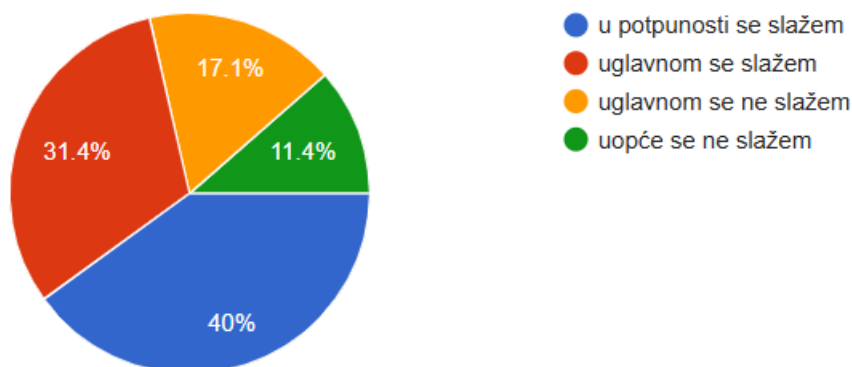
Prema procjeni 91% OOD-a, proces prijave projekta bio je u potpunosti jednostavan, jasan i razumljiv, a preostalih 9% se uglavnom slaže s navedenom tvrdnjom.

Slika 4.: Prikaz odgovora na tvrdnju „Rezultati evaluacije prijave projekata bili su jednostavni, jasni i razumljivi.“

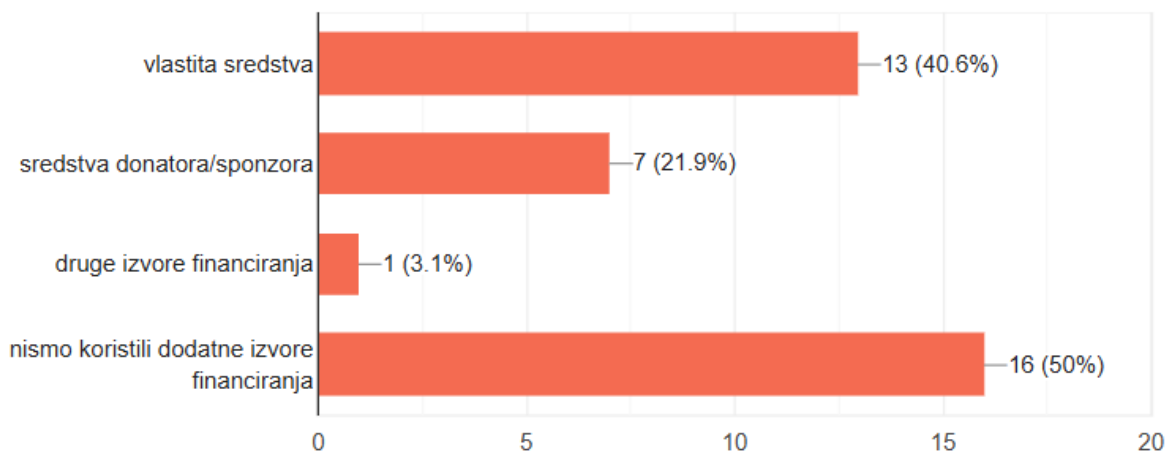
Ukupno se 86% OOD-a u potpunosti slaže s tvrdnjom da su rezultati evaluacije prijave projekata bili jednostavni, jasni i razumljivi, dok se 14% OOD-a s navedenim uglavnom slaže.

3.2. Financiranje

Slika 5.: Prikaz odgovora na tvrdnju „Financijska sredstva dodijeljena temeljem natječaja bila su dostatna za realizaciju projekta.“

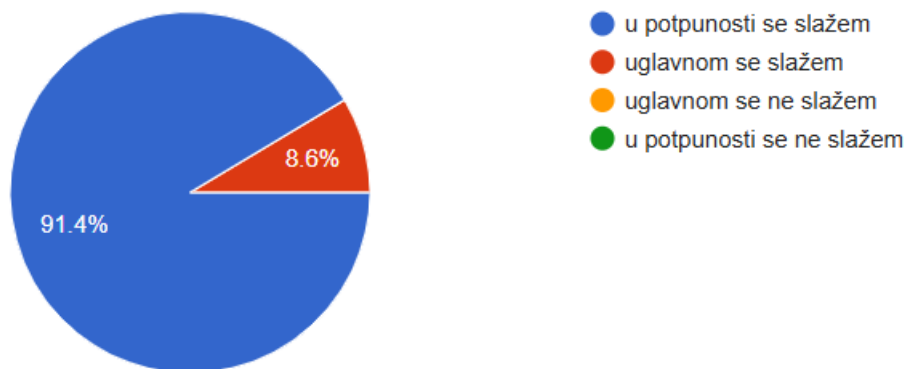
Ukupno se 40% OOD-a u potpunosti slaže s time da su financijska sredstva dodijeljena temeljem natječaja bila dostatna za realizaciju projekta, 31% s time uglavnom slaže dok se 17% s time uglavnom, a 12% u potpunosti ne slaže.

Slika 6. Korištenje finansijskih sredstava izuzev onih dodijeljenih od strane CI SDŽ.

Ukupno 50% OOD-a navodi da nisu bili potrebni dodatni izvori financiranja. Ukupno 41% OOD-a navodi da su uz dodijeljena koristili i vlastita sredstva, 22% sredstva donatora/sponzora i 3% druge izvore financiranja.

3.3. Voditeljice programa

Slika 7.: Prikaz odgovora na tvrdnju „Komunikacija s voditeljicama programa bila je ugodna i korisna.“

Većina OOD-a, njih 91% su komunikaciju s voditeljicama programa procijenili u potpunosti ugodnom i korisnom, a 9% ih se s navedenim uglavnom slaže.

U sklopu odgovora na opisna pitanja, OOD-i su **voditeljice programa** „Čuvari baštine“ procijenili iznimno pozitivno. Ukupno je 30 OOD-a dalo odgovor na ovo pitanje, a izdvajamo dio:

- Voditeljice projekta su vrlo susretljive, ugodne, savjesne i stručne. Bilo nam je zadovoljstvo surađivati s vama.
- Pristupačne, srdačne i stručne.
- Voditeljice projekta pokazale su iznimnu posvećenost, kreativnost i organizacijske vještine u svakom koraku pripreme i provedbe.
- Voditeljice su uvijek spremne na pomoć i suradnju!
- Voditeljice projekta pokazale su izuzetnu profesionalnost, susretljivost i organiziranost tijekom cijele provedbe programa. Komunikacija je bila jasna, brza i uvijek ugodna, a na svako pitanje ili nedoumicu dobivali smo pravovremene i korisne odgovore. Posebno bih istaknula njihovu spremnost na pomoć, razumijevanje za potrebe sudionika te poticajnu i motivirajuću atmosferu koju su stvarale. Njihov angažman i stručnost značajno su doprinijeli uspješnosti i kvaliteti projekta, a suradnja s njima bila je iznimno pozitivno iskustvo.
- Izvrsne, suradljive, angažirane.

- Pohvala što su na svako moje pitanje odgovorile s detaljnim obrazloženjima i u kratkom roku.
- Suradne, komunikativne, jednostavne u komunikaciji.
- Sve pohvale! Izuzetne!
- Voditeljice su odgovarale žurno i kompetentno na sve upite.
- Ugodna i jednostavna suradnja, odgovaraju na sva pitanja i nejasnoće
- Izvrsna komunikacija - jasne i pravovremene upute!
- Voditeljice projekta uvijek dostupne, izrazito vesele i susretljive, spremne pomoći u svakom trenutku.
- Zorana i Jelena su jako ljubazne, susretljive te brzo i pravovremeno šalju informacije i odgovor. Sve pohvale, bravo!
- Voditeljice su vrlo susretljive, ugodne, stručne i susretljive.

U sklopu odgovora na opisna pitanja, OOD-i su **izjavili što im se u provedbi cjelokupnog programa posebno sviđa**. Ukupno je 28 OOD-a dalo odgovor na ovo pitanje, a izdvajamo dio:

- Uključenost učenika
- Praćenje i vrednovanje projekta: planiranje, provedba i diseminacija.
- Iskustvo koje učenici dobiju sudjelovanjem
- Međusobna suradnja i promicanje kulturne baštine.
- Stjecanje novih znanja, usvajanje novih digitalnih vještina, terenski rad.
- U provedbi cjelokupnog programa posebno mi se ističe mogućnost suradnje i razmjene ideja među učenicima i nastavnicima iz različitih škola, kao i kreativni pristup učenju kroz praktične radionice i projekte. Inspirativno je vidjeti koliko su učenici motivirani kada imaju priliku istraživati, stvarati i učiti na drugačiji način, izvan klasične učionice. Posebno bih istaknuo/la poticajnu atmosferu, stručnost voditelja i osjećaj zajedništva koji je pratio sve aktivnosti.
- Suradnja te zajedništvo koje se razvija tijekom projekta.
- Projektna nastava.
- Poticanje kreativnosti, timskog rada.
- Što učenici stječu nova iskustva i vještine.
- Ideja cjelokupnog projekta, uključenost učenika, komunikacija, mogućnost organiziranja projektne nastave, Festival izvrsnosti.
- Cijeli koncept CIBA i ostalih kategorija!
- Zajedničko prezentiranje i izlaganje završenih projekata.
- Mogućnost da se dodatno radi sa zainteresiranim učenicima.
- Sloboda izrade vlastitog projekta i mogućnost brojnih suradnji.
- Poticanje na timski rad, razmjena iskustva i odabir tema.
- Zanimanje i istraživanje učenika o temi, izrada prezentacije i odlično organizirano predstavljanje škola.
- Zainteresiranost učenika i njihova kreativnost.
- Dostupnost, jasnoća i ažurnost.
- Sudjelovanje velikog broja učenika.
- Organizacija i Festival na kojem učenici i učitelji imaju priliku predstaviti svoje projekte, vidjeti tuđe, družiti se i razmijeniti ideje i iskustva. Novouređeni prostor CI.
- Nova saznanja, nove ideje, motivacija za dalje.

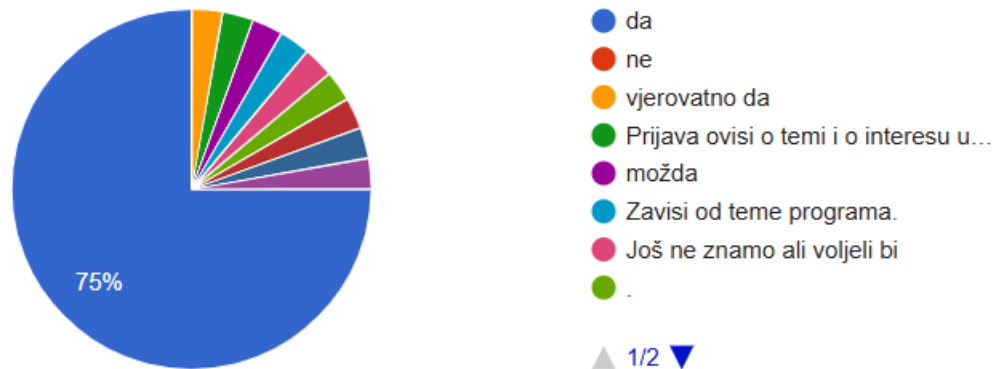
U sklopu odgovora na opisna pitanja, OOD-i su **naveli i što im se u provedbi cjelokupnog programa ne sviđa**. Ukupno je 26 OOD-a dalo odgovor na ovo pitanje, pri čemu se najveći dio odgovora odnosi na predstavljanje projekata na Festivalu izvrsnosti. Izdvajamo dio odgovora:

- Prezentacijski dio, malo prostor, loše ozvučenje.
- Odstupanje od zadanog vremena prilikom prezentiranja.
- Ne sviđa mi se što nitko ne sluša samo izlaganje sudionika. Možda bi trebali razmisliti kako napraviti priredbu koja je kraća, ali da jedni druge poslušaju. Sam Festival može trajati duže, kao sajam, ali priredba da bude kraća, ali s publikom.
- S obzirom da smo dio zadataka odradili izvan nastave, potrebno je izdvojiti puno svoga privatnog vremena.
- U provedbi cjelokupnog programa ne sviđa mi se što je prostor bio ograničen i nije omogućio sudjelovanje većeg broja učenika, zbog čega su neki zainteresirani ostali bez prilike za sudjelovanje. Također, ponekad je raspored aktivnosti bio vrlo zgusnut, što je otežavalo potpunu koncentraciju i aktivno sudjelovanje u svim radionicama. Smatram da bi uz malo više vremena i veći prostor iskustva za sve sudionike bio još kvalitetniji.
- Raspodjela novčanih sredstava. Škole iz Splita nemaju trošak putovanja. Mi smo gotovo sav novac dali za prijevoz do Splita.
- Prostor za prezentaciju projekta bio je premali za sve sudionike.
- Nedostatak pisanih tragova o lokalitetu.
- Neadekvatan prostor za predstavljanje projekta (premalen prostor s obzirom na broj sudionika), nejednako tretiranje svih sudionika u istoj skupini aktivnosti (neke su škole dobile štand koji se sastojao od tri stola, a većina ostalih štand od samo jednog stola), tehnički problemi prilikom reprodukcije materijala na predstavljanju rezultata projekata, nepoštovanje rokova za predaju rezultata koje ste sami odredili (do 30. travnja 2025. samo su dvije škole iz programa CIBA dostavile svoje materijale za predstavljanje, dok su ostale materijale dostavile kasnije, a to narušava regularnost natjecanja), prekratko vrijeme za predstavljanje pojedinog projekta.
- Odstupanje od zadanog vremena prilikom prezentacije projekata.
- Bilo je prebučno dok su se projekti predstavljali.

U sklopu odgovora na opisna pitanja, OOD-i su **imali priliku dati svoj prijedlog za unaprijeđenje programa "Čuvari baštine"**. Ukupno je 21 OOD dao odgovor na ovo pitanje, a izdvajamo dio:

- Veća novčana sredstva.
- Bolje ozvučenje.
- Jasni kriteriji pri odabiru najboljih projekata.
- Definirati točne smjernice prilikom natječaja.
- Samo nastavite ovako i dalje jer vaša podrška je motivacija učiteljima i učenicima za smišljanje i realizaciju novih projekata.

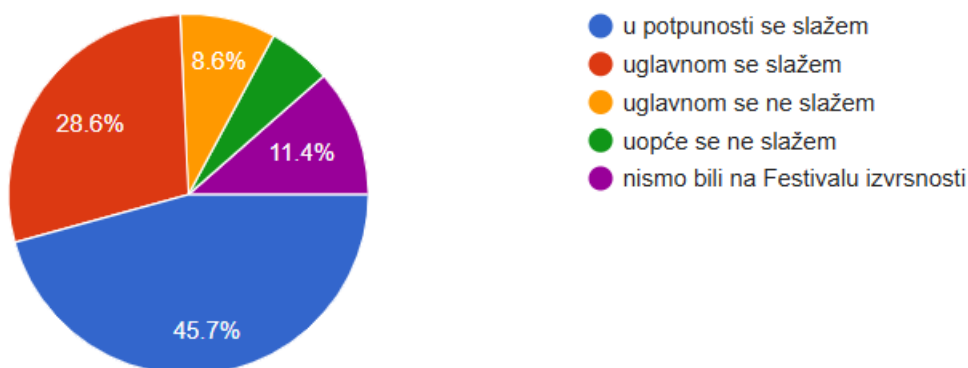
- Možda malo povećati financiranje projekta ili dati više novaca za projekt ako je uključena suradnja škola ili institucija.
- Možda nekakve smjernice za izradu samog projekta i rada da se svima jednostavnije usmjeriti na nekakve konkretne zadatke.
- Povećati financijska sredstva i nagraditi i mentore i učenike jer se troši puno vlastitih sredstava i vlastitog vremena.
- Koliko je moguće anulirati nedostatke navedene u prethodnom odgovoru, a posebno one vezane uz nejednako tretiranje svih sudionika i poštovanje unaprijed određenih rokova za predaju rezultata projekta.
- I ubuduće odabirite zanimljive teme kako bismo djeci prenijeli važnost očuvanja baštine.

Slika 8.: Prikaz odgovora na tvrdnju „Naša škola prijavit će se za sudjelovanje u programu Čuvari baštine i iduće školske godine.“

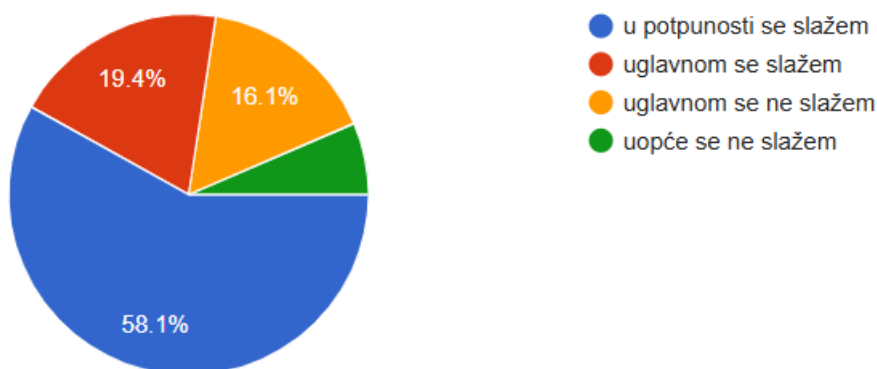
Većina OOD-a, njih 75% procjenjuje da će se i sljedeće školske godine njihova škola prijaviti za sudjelovanje u programu, dok pojedinačni odgovori ističu da prijava ovisi o različitim faktorima (temi, interesu i slično).

3.4. Festival izvrsnosti

Slika 9.: Prikaz odgovora na tvrdnju: „Festival izvrsnosti na kojem su predstavljeni projekti bio je kvalitetno i profesionalno organiziran.“

S navedenom tvrdnjom u potpunosti se slaže 46% OOD-a, njih 29% se uglavnom slaže, 9% se uglavnom i 5% se uopće ne slaže. Preostalih 11% navodi da nisu bili na Festivalu izvrsnosti.

Slika 10: Prikaz odgovora na tvrdnju: „Kriteriji za odabir nagrađenih projekata bili su jasni i razumljivi.“

Ukupno 58% OOD-a u potpunosti se slaže s tvrdnjom da su kriteriji za odabir nagrađenih projekata bili jasni i razumljivi, a 19% se s navedenim uglavnom slaže. Preostalih 16% se uglavnom i 7% u potpunosti ne slaže.

OOD-i su za Festival izvrsnosti imali priliku dati svoje komentare i prijedloge kroz odgovore na otvorena pitanja.

Na otvoreno pitanje : „Na Festivalu izvrsnosti posebno mi se sviđjelo“ najčešći odgovori su organizacija, veliki broj razolikih projekata i druženje. Donosimo dio odgovora:

- Organizacija i provedba.
- Što su se učenici međusobno upoznali.
- Učeničke zadruge i trud uloženi u prezentaciju istih.
- Susret s kolegama, mjesto za druženje i razmjenu ideja.
- Uloženi trud učenika i njihovih mentora.
- Prostorije Centra izvrsnosti ostavile su na mene vrlo pozitivan dojam – moderno su uređene, funkcionalne i opremljene suvremenim nastavnim sredstvima. Iako su pogodne za rad i potiču kreativnost, prostor je relativno malen i nije mogao odjednom primiti veći broj učenika, što je ograničilo mogućnost sudjelovanja za sve zainteresirane. Unatoč tome, atmosfera je bila poticajna i radna, a manji broj sudionika omogućio je kvalitetniji individualni pristup.
- Organizacija Festivala izvrsnosti i sve ono što se moglo vidjeti na Festivalu, veliki rad i trud učenika i mentora svih škola koje su sudjelovale.
- Međusobno druženje učenika, predstavljanje projekata.
- Upoznavanje s radom drugih škola.
- Djeca su se upoznala i družila, bilo im je zanimljivo.
- Druženje i razmjena iskustava.
- Upoznavanje s kolegama i radom drugih škola, ideje za budućnost.
- Razdraganost sudionika.
- Sudjelovanje velikog broja učenika i nastavnika
- Organizacija i predstavljanje projekata.
- Veliki broj škola i djelatnika koji čuvaju naše nacionalno blago od zaborava, sam doček organizatora i mogućnost da se sve prilagodi sudionicima.

Kao i kod ostalih programa, najčešći odgovori na pitanje **„Na Festivalu izvrsnosti nije mi se sviđjelo“** su, osim sve mi se sviđjelo, premali prostor te izazovi s razglasom i ozvučenjem. Navodimo dio odgovora:

- Ozvučenje i malen prostor.
- Malo prostora u odnosu na lanjske godine.

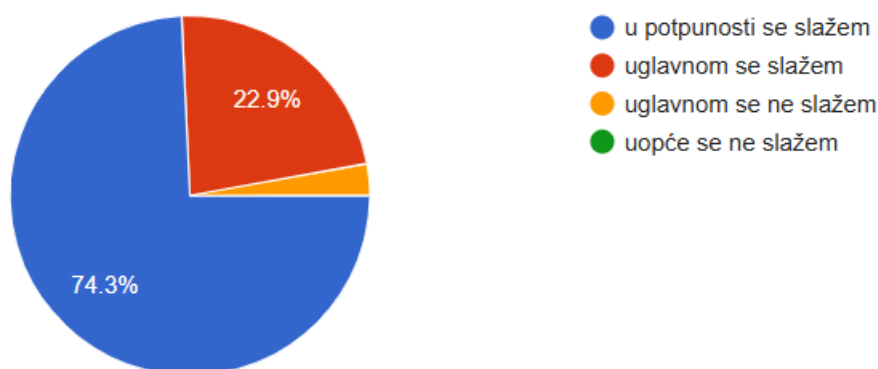
- Kao što sam napisala, ne sviđa mi se kaotičnost u kojoj nitko ne sluša predstavljanje. Predstavljanje bi trebalo biti kraće, da se projekti predstave u nekih 45 minuta, ali da slušamo jedni druge.
- Prostor je bio premalen, a ekran prenisko postavljen pa se u pozadini prostorije nije moglo vidjeti što škole predstavljaju.
- Užasna gužva, nedostatak prostora, pretrpano i ako bude i sljedeće godine u istom prostoru vjerojatno ne bih išla. Primjerenije bi bilo da su stolovi bili vani.
- Što većina sudionika nakon svog izlaganja napušta Festival i vrati se tek na proglašenje pobjednika.
- Možda je prostor održavanja premalen. S druge strane, prostor proših godina bio je prevelik.
- Mali prostor, velika buka pa se prezentacije nisu previše "doživjele".
- Skučenost prostora, istovremeno predstavljanje učeničkih zadruga i čuvara baštine.
- Nedostatan prostor, velika gužva, loše vidljiva pozornica, nemogućnost da se obiđu štandovi i kvalitetno poprate i čuju predstavljanja projekata.
- Premalen prostor s obzirom na broj sudionika, nejednako tretiranje svih sudionika istog programa, tehnički problemi prilikom reprodukcije materijala, nejasni kriteriji za odabir nagrađenih projekata (smatram da trebaju biti unaprijed oglašeni koordinatorima po školama).
- Što su sudionici ulazili i izlazili te nisu uvijek slušali one koji izlažu.
- Predstavljanje projekta Čuvari baštine, uloženi veliki trud, nemoguće je pratiti zbog šušura u dvorani.

Prijedlozi za organizaciju Festivala izvrsnosti iduće godine svode se na odvajanje predstavljanja projekata na neki način od buke i gužve na štandovima. Osim toga, OOD-i predlažu ponovno održavanje na otvorenom, hranu i piće za učenike te jasnije odrediti kriterije za nagrađivanje projekata. Od ostalih prijedloga ističu se:

- Veći prostor za njegovo održavanje.
- Potrebno je osigurati veći prostor za predstavljanje ili ograničiti broj sudionika po školi. Neke su škole imale 3-4 učenika, neke desetak. Također bi bilo dobro da se osiguraju voda i hrana za sudionike i da za školu, uz potpis, taj paket preuzme koordinator projekta kako se ne bi dogodilo da pojedine škole dobiju, a pojedine ne.
- Predlažem da se za iduću godinu razmotri korištenje većih školskih dvorana ili prostora fakulteta koji mogu primiti veći broj sudionika.
- Samo ovako nastaviti! Sve je bilo izvrsno organizirano! Velike pohvale Zorani i Jeleni!
- Negdje na otvorenom ukoliko bude moguće.

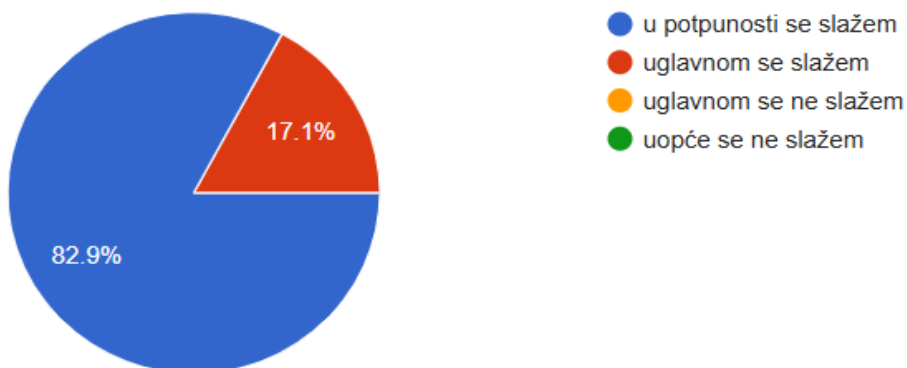
- Ako bi se ubuduće Festival organizirao u prostorima Centra, možda treba potpuno odvojiti sve programe, odnosno da Čuvari baštine budu u jednom terminu, RAST u drugom.
- Koliko je moguće, anulirati nedostatke navedene u dva posljednja odgovora.
- Sudionike posjesti kako bi svi mogli nesmetano predstaviti svoj projekt (da nema ulazaka, izlazaka i šušura za vrijeme predstavljanja projekata).
nagrađivanje projekata.
- Predlažem da se odvoji predstavljanje projekta Čuvari baštine od projekta Dalmatinski suvenir, te da projekt Dalmatinski suvenir predstavimo kroz učenički sajam gdje smo vidljivi.

3.5. Zadovoljstvo i razvoj kompetencija

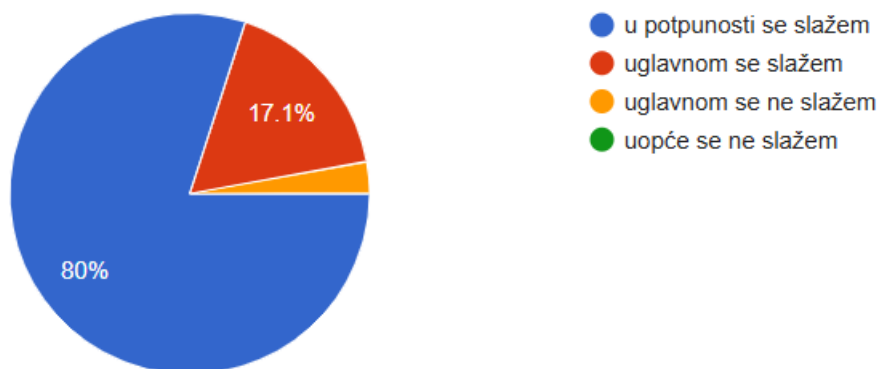
Slika 11.: Prikaz odgovora na tvrdnju „Zadovoljan sam sudjelovanjem u programu Čuvari baštine.“

Ukupno 74% OOD-a u potpunosti je zadovoljno sudjelovanjem u programu Čuvari baštine, a njih 23% se s tim uglavnom slaže. Preostalih 3% se s navedenim uglavnom ne slaže.

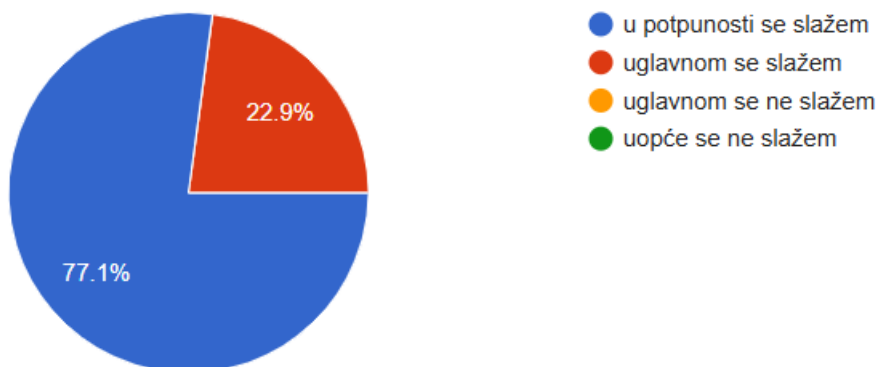
Slika 12.: Prikaz odgovora na tvrdnju „Rado bih ponovno sudjelovao/la u sličnom programu.“

Ukupno 83% OOD-a u potpunosti se slaže s tvrdnjom, dok se preostalih 17% s navedenim uglavnom slaže.

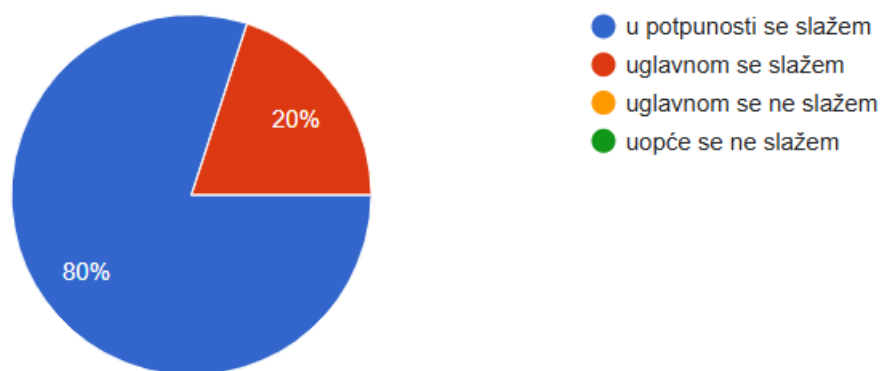
Slika 13.: Prikaz odgovora na tvrdnju „Preporučio/la bih kolegama sudjelovanje u ovom programu.“

Ukupno se 80% OOD-a u potpunosti slaže s tvrdnjom da bi preporučili kolegama sudjelovanje u ovom programu, dok se 17% OOD-a s navedenim uglavnom slaže. Ukupno 3% OOD-a se s tvrdnjom uglavnom ne slaže.

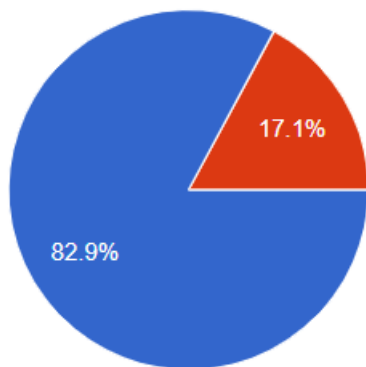
Slika 14.: Prikaz odgovora na tvrdnju „Na osobnom i profesionalnom planu, puno sam dobio/la sudjelovanjem u programu Čuvari baštine.“

Ukupno se 77% OOD-a u potpunosti, a 23% uglavnom slaže s tvrdnjom da su na osobnom i profesionalnom planu puno dobili sudjelovanjem u programu Čuvari baštine.

Slika 15.: Prikaz odgovora na tvrdnju „Kroz sudjelovanje u programu Čuvari baštine stekao/la sam nova znanja i vještine.“

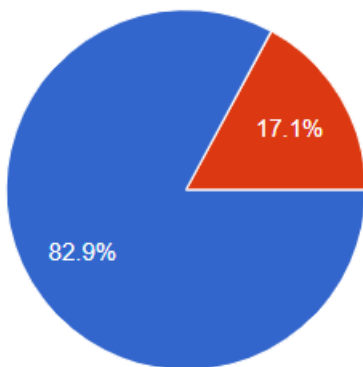
Ukupno se 80% OOD-a u potpunosti se slaže s tvrdnjom da su stekli nova znanja i vještine, a preostalih 20% se s navedenim uglavnom slaže.

- u potpunosti se slažem
- uglavnom se slažem
- uglavnom se ne slažem
- uopće se ne slažem

Slika 16.: Prikaz odgovora na tvrdnju „Moji učenici puno su dobili sudjelovanjem u ovom projektu.“

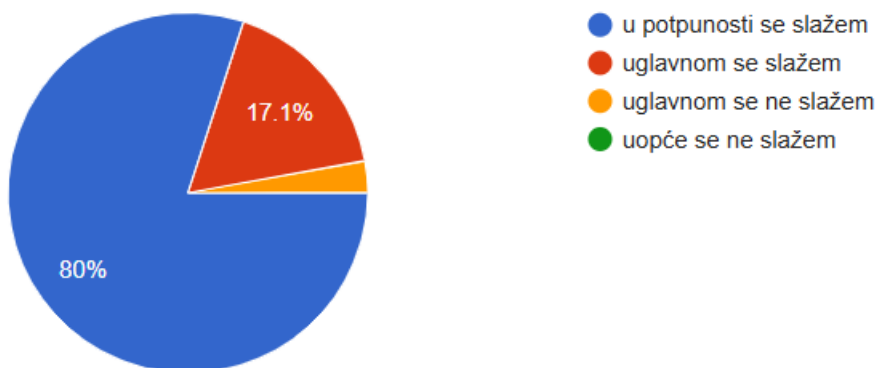
Ukupno 83% OOD-a tvrdi da su njihovi učenici puno dobili sudjelovanjem u ovom projektu, a 17% uglavnom se slaže.

- u potpunosti se slažem
- uglavnom se slažem
- uglavnom se ne slažem
- uopće se ne slažem

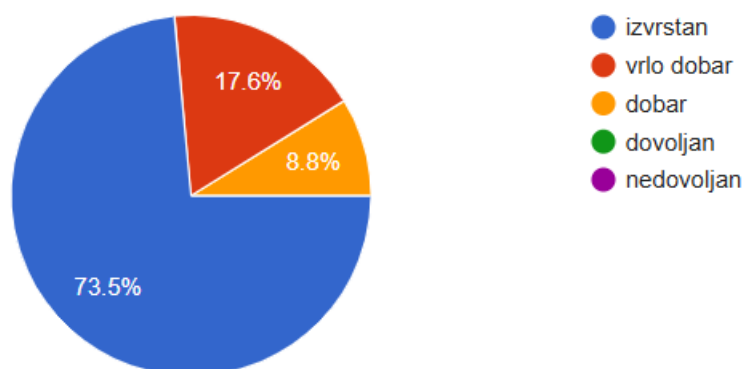
Slika 17.: Prikaz odgovora na tvrdnju „Rado bih ponovno sudjelovao/la u sličnom programu.“

Ukupno 83% OOD-a bi rado ponovno sudjelovalo u sličnom programu, dok se preostalih 17% se s time uglavnom slaže.

Slika 18.: Prikaz odgovora na tvrdnju „Preporučio/la bih kolegama sudjelovanje u ovom projektu.“

Ukupno 80% OOD-a bi kolegama preporučilo sudjelovanje u ovom projektu, dok se 17% njih s navedenim uglavnom slaže. Jedan OOD se uglavnom ne slaže s navedenim.

Slika 19.: Prikaz odgovora na tvrdnju „Opća ocjena programa Čuvari baštine u cjelini.“

Ukupno 73% OOD-a projektu daje ocjenu izvrstan, 18% daje ocjenu vrlo dobar, a 9% ocjenu dobar.

U otvorenom pitanju OOD-i su naveli **brojne koristi koje vide od programa Čuvari baštine** za sebe, učenike i/ili školu, a donosimo neupečatljivije odgovore:

- Rad u novim digitalnim alatima, mogućnost posjeta financiranim sredstvima projekta.
- Proširenje znanja, nove vještine i sposobnosti, razvoj znatiželje kod učenika.
- Novi oblici i metode rada s učenicima, inovativne ideje, novi digitalni alati.
- Umrežavanje s kolegama, suradnja, kreativni poticaj.
- Program mi je omogućio dublje upoznavanje s lokalnom kulturnom i povijesnom baštinom.

- Potaknuo me na istraživanje i kreativni pristup poučavanju.
- Pružio mi je priliku za stručni razvoj i suradnju s kolegama.
- Učenici uče kroz iskustvo i terenski rad, što povećava motivaciju i razumijevanje gradiva.
- Program potiče kreativnost, timski rad i odgovornost.
- Učenici stječu važne životne vještine kroz istraživanje, prezentiranje i praktičan rad.
- Program doprinosi prepoznatljivosti i ugledu škole u zajednici.
- Povezuje školu s lokalnim institucijama i baštinskim ustanovama.
- Obogaćuje školski kurikulum sadržajima koji njeguju tradiciju i identitet kraja.
- Jača timski duh među nastavnicima i učenicima kroz zajedničke projekte.
- Upoznavanje s kulturnom baštinom našeg zavičaja i spoznavanje potrebe očuvanja iste.
- Razvoj mašte, kreativnosti, poticajno okruženje za razvoj različitih kompetencija.
- Poticanje učenika na učenje o vlastitoj i tuđoj kulturnoj baštini, razvijanje ljubavi prema svome i poštivanje prema drugacijem.
- Učenicima omogućuje razvijanje svijesti o vlastitom identitetu, upoznavanje i očuvanje kulturne baštine te potiče kreativnost, inovativnost i timski rad . Sudjelovanjem u programu učenici stječu nova znanja i vještine kroz praktične aktivnosti, razvijaju fine motoričke sposobnosti, digitalne i jezične kompetencije, a uključuju se i oni koji možda nisu odlični u svim predmetima, čime se potiče inkluzivnost i samopouzdanje. Školski program donosi prepoznatljivost u zajednici, mogućnost suradnje s lokalnim udrugama i institucijama, pristup dodatnim obrazovnim resursima i stručnu podršku, a nastavnicima pruža priliku za primjenu inovativnih i interdisciplinarnih metoda u nastavi. Program također povezuje školu s roditeljima i lokalnom zajednicom te doprinosi očuvanju tradicije i stvaranju pozitivnog školskog ozračja.
- Kroz ovakve projekte učimo da je baština nešto što smo naslijedili od svojih predaka i trebamo ju znati cijeniti, njegovati i čuvati.
- Već dva puta sudjelujemo u programu Čuvari baštine. Učenici uživaju u aktivnostima, istraživanju, ali već drugi put su razočarani zbog izostanka nagrade. Uložili su ogroman rad, pošto nismo imali dovoljno novca, sami smo izrađivali dijelove igre, osobno kupovali različite predmete i na kraju uopće nisu znali kriterije vrednovanja. Naš konačni proizvod je trajan, nije samo nešto što će biti na YouTube kanalu i tko zna tko će ga pogledati nego je društvena igra koja okuplja stvarne učenike u našoj školskoj knjižnici. Igru ćemo darovati osnovnoj školi i gradskoj knjižnici gdje će se također okupiti mladi i uz našu igru učiti o hrvatskoj povijesti, istraživati i na taj način biti udaljeni od ekrana što nam je i bio cilj.

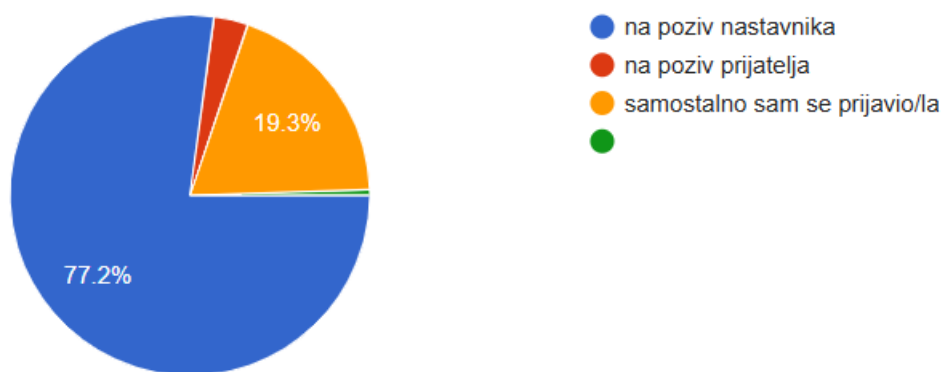
- Zanimljivija nastava, financijska podrška za realizaciju projekta, motivirani učenici, mogućnost prezentiranja i predstavljanja učeničkog rada na visokoj razini, međusobno druženje i upoznavanje među djecom, sudjelovanje učenika na zanimljivom i organiziranom događanju - Festivalu izvrsnosti.
- Osobni rast, zbližavanje s kolegama i učenicima. Stjecanje novih znanja i vještina.
- Suradnja s drugim školama (djelatnicima i učenicima), suradnja s lokalnom zajednicom i roditeljima, razvijanje vještina s digitalnim alatima.
- Rad na temama koje nisu nužno sadržane u školskom programu.
- Učenici koji su zainteresirani za povijesne i kulturne teme mogu se kroz projekt posvetiti istraživanju materije i izradi zanimljivih radova, videa, smišljanju priča i objašnjavanju kulturne baštine; učitelji imaju slobodu bavljenja nekim mikropovijesnim temama kojima se na nastavi teže posvetiti, kao i ostvarivati zanimljive suradnje.
- Učenici razvijaju osjećaj identiteta i ponosa prema vlastitoj kulturnoj baštini i lokalnoj zajednici.
- Učenici stječu praktična znanja i vještine, poput izrade rukotvorina, istraživačkog rada, javnog nastupa i timskog rada.
- Povezuju se s drugim učenicima i razmjenjuju ideje, čime se jača osjećaj zajedništva i suradnje.
- Učenici razvijaju samopouzdanje kroz javne prezentacije, nastupe i sudjelovanje na događanjima poput Festivala izvrsnosti.
- Omogućuje profesionalni razvoj, kroz rad na projektnim i kreativnim zadacima izvan redovne nastave.
- Jača povezanost s kolegama i otvara mogućnosti za suradnju s drugim mentorima i institucijama.
- Uvijek interesantne stvari za očuvanje kulturne i povijesne baštine te sudjelovanje učenika na promocijama i takvim manifestacijama.
- Osobni i profesionalni razvoj, za učenike stjecanje novih znanja, razvijanje digitalnih i istraživačkih vještina, sudjelovanje na festivalu, razmjena iskustava i stjecanja novih znanja.
- Očuvanje baštine, poticanje zajedništva i suradnje među djecom i mladima.
- Vidljivi smo u sudjelovanju u projektima prema cijeloj lokalnoj (a i šire) zajednici, a sve u cilju očuvanja naše bogate baštine. Ne radimo to iz koristi, nego smo ponosni na naše djelo, koje djeca pamte cijeli život.

U otvorenom pitanju OOD-i su dobili priliku navesti bilo što a da nije prethodno bilo obuhvaćeno pitanjima:

- Želim iskoristiti ovu priliku za iskrenu zahvalu Centru izvrsnosti Splitsko-dalmatinske županije na podršci i inspiraciji kroz program Čuvari baštine. Vaša stručnost, inovativni pristup i suradnja s matičnim školama omogućili su nam da provedemo kvalitetne projekte, obogatimo nastavu i dodatno motiviramo učenike za istraživanje i očuvanje kulturne baštine. Posebno cijenimo multidisciplinarni karakter programa i otvorenost prema novim idejama, što značajno doprinosi razvoju naše škole i zajednice. Hvala vam na predanosti izvrsnosti i stvaranju poticajnog okruženja za učenike i nastavnike!
- Hvala na pruženoj prilici i mogućnosti realizacije projektnih ideja.
- Nagrađivati mentore i učenike ako ne financijski onda barem poklonima.
- Čestitam svim sudionicima projekta, a posebno onima koji su pritom i nagrađeni.
- Bilo mi je lijepo sudjelovati u svim fazama projekta. Moji učenici su guštali! Hvala Vam!
- Jedva čekamo idući projekt.

4. Evaluacija učenika

Evaluaciju programa Čuvari baštine ispunilo je 197 učenika, od prema navodima koordinatora 840, što bi značilo otprilike 23% sudionika ovogodišnjeg programa. Od toga je 58% djevojaka, a 42% mladića. Ukupno je 55% učenika srednjih škola, dok je preostalih 45% učenika osnovne škole.

Slika 20.: Prikaz odgovora učenika na tvrdnju „U program Čuvari baštine uključio/la sam se..“

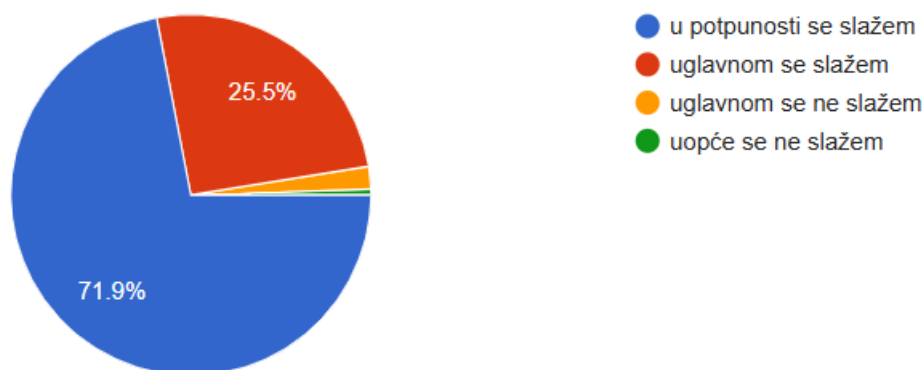
Većina učenika u program Čuvari baštine uključila se na poziv nastavnika, njih 77%, a samostalno se prijavilo njih 19%. Na poziv prijatelja uključilo se 3% učenika.

Na pitanje „U programu Čuvari baštine naučio/la sam“, odgovor je dalo 173 učenika. Dio vještina koje učenici navode vezan je direktno za temu projekta, a učenici su prepoznali i da su usvojili određene vještine koje su im korisne za život i cjeloživotno učenje kao i različite vrijednosti:

- O kralju Zvonimiru.
- Puno o svojoj baštini.
- Izrađivati razne predmete.
- Koliko je bitna naša baština i njeno očuvanje kako bi i buduće generacije mogle u njoj uživati.
- Više stvari o prošlosti Klisa i Knina.
- Dosta o kralju Tomislavu i hrvatskoj povijesti pogotovo u aspektu odijevanja u različitim razdobljima.
- Naučila sam izrađivati stvari od gline.
- Neke nove informacije o svom mjestu.
- U programu Čuvari baštine naučila sam da su obitelj i veze na prvom mjestu i da je to najbitnije.

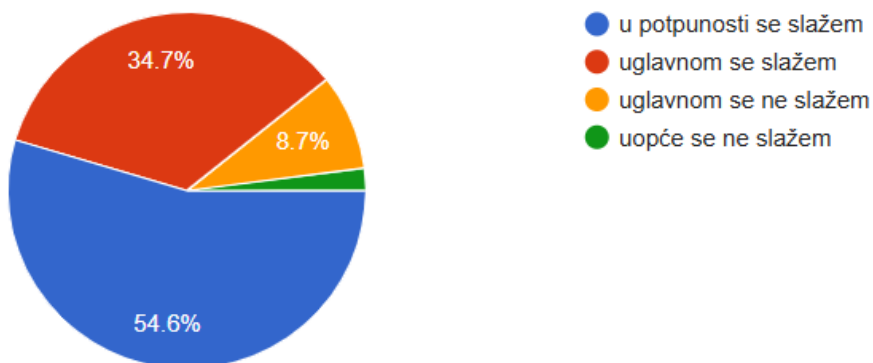
- Običaje morskog kraja, čuvanje starina, izrađivanje lutkica od lavande, izrađivanje borši, izrađivanje dataala..
- Puno o kulturi i prirodnoj baštini našeg kraja. Ovaj program mi je pomogao da razvijem osjećaj odgovornosti prema našem kraju.
- Čuvati svoju baštinu i ponositi se sa njom.
- Da je kralj Tomislav prvi hrvatski kralj. Da u BiH žive Hrvati.
- Naučila sam o čuvanju kulturne i prirodne baštine kroz upoznavanje tradicije i lokalnih vrijednosti.
- Raditi u novom digitalnom alatu i produbila znanje o ranosrednjovjekovnoj hrvatskoj povijesti.
- Da je zabavno raditi u skupinama.
- Nova znanja o Hrvatskoj povijesti
- Više o povijesti hrvatskih vladara.
- Kako je lijepo očuvati našu baštinu.
- Da su tvrđave jako stare.
- Ljepota kulture i povijesti.
- Suradivati.
- Nešto o šupljnoj crkvi i crkvi Gospe od otoka u Solinu.
- Proširila sam svoje znanje o važnosti kulture i zavičaja.
- O hrvatskim kraljevima i njihovoj važnosti za nas.
- Naučila sam nešto novo o svom i ostalim krajevima te kako očuvati važnost svojih običaja i kulture.
- Organizaciju, izradu proizvoda od drva i sličnih materijala.
- U programu Čuvari baštine naučila sam kako se strast i trud uvijek isplati bez obzira na rezultat.
- Gdje se nalazi kruna kralja Tomislava.
- Gađati iz luka i strijele, tehnike mačevanja, povijest Klisa, Salone i Rižinica...
- Povijest i pojedinosti o mnogim crkvama.
- Da su ostavštine iz prošlosti vrijedne.
- Naučila sam puno stvari o svom gradu i ostalim gradovima te kako suradivati sa svim prijateljima u samom projektu.
- Naučila sam koja je prava vrijednost naše baštine.
- Da se svaki trud isplati.
- O kralju Zvonimiru
- Da moramo znati što je bilo u prošlosti.
- Mnogo o poljičkoj baštini.
- Većinu stvari koje prije nisam znala.
- Kreativno razmišljati.

- Kako očuvati i zaštititi kulturnu i prirodnu baštinu te podizati svijest o njejoj važnosti.
- O povijesti svoga kraja i o ljudima koji proučavaju našu povijest.
- O povijesti moga kraja i hrvatskim kraljevima.
- Izrađivati drvene predmete na laserskom stroju.
- Dosta toga, za početak da sam puno motiviranija za glumu nego što sam i sama mislila
- Naučio sam glumiti.
- Kulture i običaje drugih sela i gradova i naučila sam da trebam čuvati svoje običaje.
- Raditi riblju kost i raditi zmaja od papira.
- Raditi u novom digitalnom alatu i produbila znanje o ranosrednjovjekovnoj Hrvatskoj povijesti.

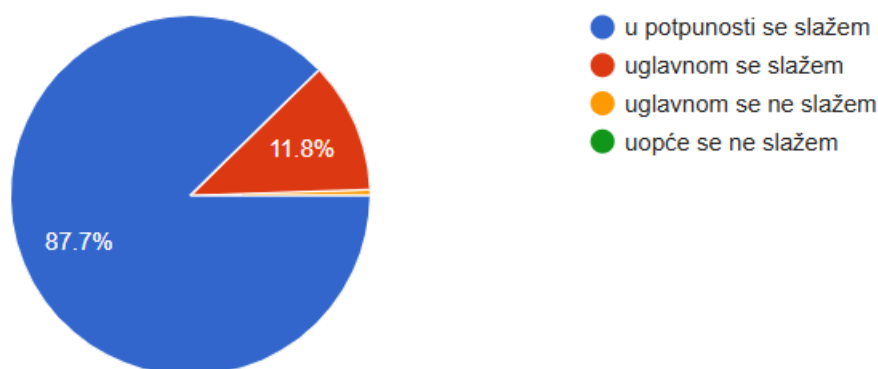
Slika 21.: Prikaz odgovora učenika na tvrdnju „Kroz sudjelovanje u programu Čuvari baštine stekao/la sam nova znanja i vještine.“

Ukupno se 72% učenika u potpunosti, a 26% uglavnom slaže s tvrdnjom da su kroz sudjelovanje u programu Čuvari baštine stekli nova znanja i vještine. S navedenim se uglavnom ne slaže 2% učenika koji su popunili upitnik, dok se jedan učenik s time u potpunosti ne slaže.

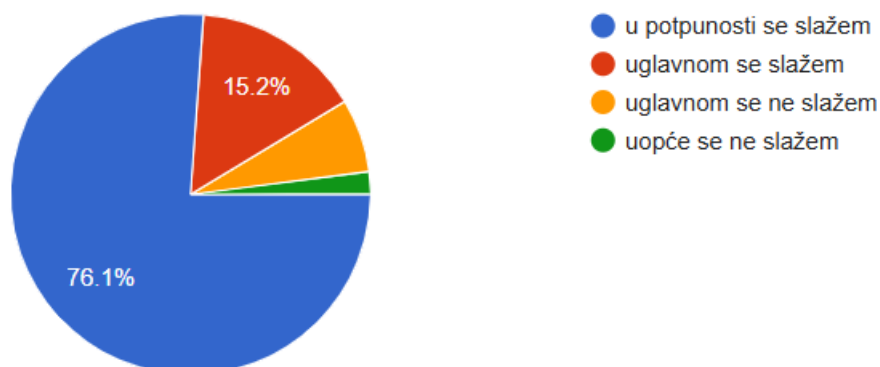
Slika 22.: Prikaz odgovora učenika na tvrdnju „Stečena znanja i vještine bit će mi korisne i primjenjive u svakodnevnom životu i učenju.“

Ukupno se 54% učenika u potpunosti, a 35% uglavnom slaže s tvrdnjom da će im stečena znanja i vještine biti korisne i primjenjive u svakodnevnom životu i učenju. S navedenim se uglavnom ne slaže 9% učenika, a 2% učenika se uopće ne slaže.

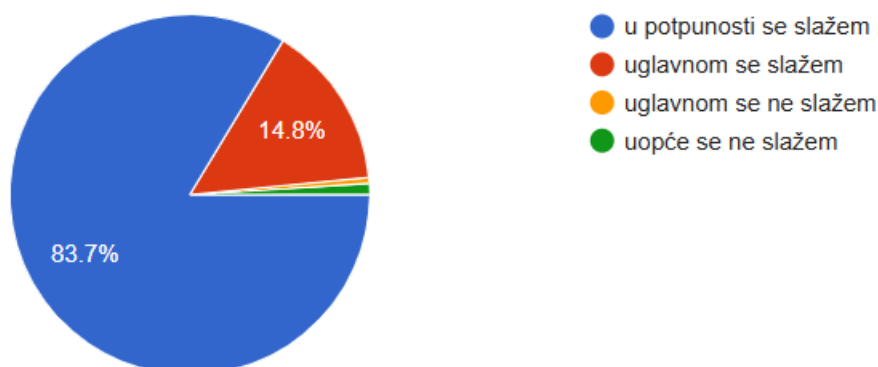
Slika 23.: Prikaz odgovora učenika na tvrdnju „Zadovoljan/na sam što sam sudjelovao/la u programu Čuvari baštine.“

Ukupno 87% učenika tvrdi da su zadovoljni što su sudjelovali u programu Čuvari baštine. S navedenim se 12% učenika uglavnom slaže, a jedan učenik uglavnom ne slaže.

Slika 24.: Prikaz odgovora učenika na tvrdnju „*Volio/la bih sudjelovati u programu Čuvari baštine i iduće godine.*“

Ukupno 76% učenika tvrdi da bi voljeli sudjelovati u programu Čuvari baštine i iduće godine, dok se 15% učenika uglavnom slaže s navedenim. Preostalih 7% učenika uglavnom se ne slaže s tvrdnjom, a jedan učenik u potpunosti se ne slaže s navedenim.

Slika 25.: Prikaz odgovora učenika na tvrdnju „*Preporučio/la bih drugim učenicima sudjelovanje u ovom programu.*“

Ukupno se 84% učenika u potpunosti, a 15% uglavnom slaže s tvrdnjom da bi drugim učenicima preporučili sudjelovanje u ovom programu. Jedan učenik se uglavnom ne slaže s tvrdnjom, a dva učenika se u potpunosti ne slažu s navedenom tvrdnjom.

S obzirom na stalno isticanje prednosti projektne nastave, zanimalo nas je i kako učenici vide ovakvu vrstu učenja, pa smo postavili pitanje **U odnosu na redovnu nastavu, program Čuvari baštine drugačiji je po tome što...** Na ovo otvoreno pitanje odgovor je dalo

169 učenika, pri čemu se najčešće pojavljuju odgovori zanimljivije je, zabavnije, kreativnije i opuštenije, a od ostalih odgovora izdvajamo:

- Što smo išli na terensku.
- Što smo radili u suradnji sa drugim srednjim školama i na predstavljanju projekta te sam upoznala puno novih ljudi s kojima dijelim interes za učenje i kulturnu baštinu.
- Što je zabavniji.
- Detaljnije saznamo novosti o baštini.
- Je puno zanimljiviji.
- Učimo iskoristiti prirodne stvari, što se upoznajemo sa hrvatskom kulturom i baštinom, što se upoznajemo međusobno.
- Nudi učenje kroz praktične radove i istraživanja.
- Drugačiji je po tome što nas uči o puno stvari koje će nam pomoći u daljnjem životu i obrazovanju.
- U tom programu sudjeluju i srednje i osnovne škole iz različitih mjesta.
- Zabavno je. Idemo u planine.
- Zabavniji i opušteniji način učenja.
- Što nije dosadno.
- Zanimljiviji je i učim sa više zabave.
- Smo van škole.
- Nas uči kulturološkim pojmovima kroz zanimljiv pristup.
- Je oslonjen na primjenjivanje znanja i vještina.
- Ima puno terenske nastave.
- U redovnoj nastavi nema učenika iz drugih škola.
- Uživo možemo vidjeti i učiti.
- Se zabavljamo dok radimo projekt i škola je zabavnija.
- Predstavljanje Poljičice u Zagrebu.
- Vrednuje rad i običaje prošlih naraštaja.
- Ugođaj i surađivanje.
- Možemo se upoznati s djecom iz druge škole te je više kreativnije.
- Smo putovali u Split i bilo je zanimljivo.
- Ne moram biti na nastavi a i uz to se lijepo i provedem a i naučim neke nove stvari.
- Je bilo zabavnije raditi i učiti nešto novo kada je profesorica dopuštala da se malo zezamo pa onda radimo i ništa nije bilo previše ozbiljno.
- Smo učili kroz zabavu i bili smo kreativniji.
- Učenici mogu sudjelovati radeći ono što vole uz učenje nečeg novog.
- Učimo o očuvanju baštine za cijeli život.
- Zahtjeva vrijeme i predanost prema proizvodima.
- Ima zanimljiv program.

- Daje nam slobodu da izrazimo svoju kreativnost na mnogo načina.
- Više se bazira na Hrvatske vladare.
- Učim dok nešto radim.
- Nisam u razredu.
- Učimo vani.
- Radimo projekt zajedno.
- Jer smo bili na “terenskoj” nastavi, a ne u učionici.
- Kroz zabavu učimo povijest.
- Smo imali vremena za rad i jedni za druge, što smo se zabavljali itd.
- Drugačiji je po tome što zapravo upoznaš nove ljude i stekneš znanje na zanimljiv način.
- Svi smo zajedno izgradili bolje međusobne odnose pa tako i neka nova poznanstva kvalitetnih ljudi te malo bolje tj. opuštenije odnose s mentorima.
- Što se smijemo, šalimo.
- Što idemo u drugi grad.
- Smo naučili nešto novo.
- Što se više družimo i razgovaramo.
- Zanimljiviji je od nastave.
- Imaju zanimljive zadatke.
- Upoznala sam dosta djece i bilo je zanimljivo.
- Je drugačiji od redovne nastave jer se fokusira na praktične aktivnosti i projekte vezane uz očuvanje kulturne i prirodne baštine, dok redovna nastava obično uključuje teorijsko učenje.
- Kreativnije učenje.
- Možemo naučiti nove stvari, iskoristit svoje vještine ta naučiti nove.
- Puno je zanimljivije jer učimo povijest kroz zabavu.
- Smo naučili puno o povijesti naše Hrvatske i njenim kraljevima, radili razne projekte sve kroz dobro društvo i odlično se zabavili u cijelom procesu.
- Učili smo kroz zabavu i na taj način naučili puno više.
- Puno je zanimljivija.
- Većinom se događalo izvan škole.
- Jer je učenje kroz praktičnu nastavu.
- Nije sličan kao nastavni program nego je zanimljiviji.
- Istražujemo povijest svog kraja, učimo o tradiciji koja je usko vezana za podneblje u kojem živim.
- Imamo puno više praktične nastave gdje puno toga naučimo.
- Imali smo vremena i prostora za izražavanje svoje kreativnosti i mašte na nekom drugačijem nivou.

- To što smo izostali s nekih nezanimljivih satova u školi.
- To što je zanimljivo, dinamično i interesantno.
- Radimo nešto što rijetko radimo na satu.
- Učiš na zabavniji način.
- Zajedno radimo projekte.
- Drugačija interakcija s profesorima.
- Upoznajem druge ljude i druge kulture i običaje.

Na pitanje **U projektu Čuvari baštine posebno mi se sviđelo...** odgovor je dalo 167 učenika. Puno njih jako se sviđela tema projekata u kojima su sudjelovali i konkretna znanja i vještine koje su kroz projekt stekli. Osim toga učenici očito uživaju u ovakvom načinu rada, pri čemu im se najviše sviđa praktični rad, izvan učionička nastava i druženje. Navodimo nekoliko odgovora za ilustraciju:

- Terenska nastava.
- Crtanje.
- Druženje s prijateljima i izrađivanje.
- Odabir mjesta i sveukupni doživljaj.
- Međusobna suradnja i pomaganje.
- Igra od gline.
- Dolazak televizije i kamera.
- Sviđelo mi se to jedino jer smo radili svi skupa i zajedno smo postigli neki određen cilj koji je nama dovoljan.
- Druženje s vršnjacima iz drugih škola u centru izvrsnosti.
- Povijest naših kraljeva.
- Što smo učili na zanimljiv i kreativan način.
- Sviđelo mi se to što sam stekla nova znanja i vještine.
- Planinarit. Izrađivat stvari.
- Istraživanje starih običaja i rad u grupi.
- Posjete muzejima.
- Način na koji nam je profesor davao zadatke koji su bili zabavni i zanimljivi.
- Kada smo bili na tvrđavi.
- Organizacija i pristup.
- Timsko okruženje.
- Odlazak u Knin.
- Izvanastavna aktivnost.
- Što sam mogla vidjeti cijeli grad sa tvrđave.
- Otkrivanje spomenika.

- Ići u Zagreb.
- Svidio mi se trud učitelja i učenika, sve je bilo zanimljivo.
- Što smo lijepo primljeni.
- Druženje sa prijateljima kroz učenje.
- Ljudi koje smo upoznali.
- Svidjeli su mi se učenički radovi, programi i teme koje su bile zadane.
- Što smo otkrili nešto novo o našoj baštini.
- Druženje i stjecanje novih vještina.
- Imotska torta.
- Svidio mi se cijeli proces toga od samog početka te na kraju vidjeti koliko smo svi dogurali s tim.
- Organizacija događaja.
- To što sam putovao
- Kada smo radili grupnu igru traženje posuda i gađanje iz luka.
- Arheološki muzej.
- To što smo svi zajedno sudjelovali.
- Da sam izvan škole, a i dalje sam na nastavi.
- Što smo upoznali još više jedni druge i druge zanimljivosti o ostalim gradovima.
- Najviše mi se svidjelo kad smo odlazili na određena mjesta na kojima smo snimali.
- To koliko su se svi učenici, a na poseban način mentori potrudili dati sve od sebe kako bi dobili finalni proizvod koji nam svima može biti na ponos.
- Recitiranje.
- Što sam mogla aktivno sudjelovati u očuvanju baštine i učiti kroz praktične aktivnosti.
- Rad s mojim vršnjacima.
- Posjet Kninskoj tvrđavi i izložba koju smo posjetili.
- Izrada povelja
- Natjecanje.
- Posjete muzejima.
- Predstavljanje programa.
- Predavanje profesora s fakulteta i istraživanje terena.
- Istraživanje i priča sa starijim žiteljima o vremenima kad su oni bili djeca kao ja sada.
- Izrada drvenih predmeta na laserskom stroju.
- Očuvanje kulture i ugodno druženje.
- 3D insprintani dvorac.
- Gluma pojedinaca.
- Rad s mojim vršnjacima.
- Što mogu biti kreativan.
- Zajedništvo.

- Odnos učenika i profesora.
- Dan predstavljanja.
- Svidjele su mi se stvari drugih škola i njihovi videi.
- Razgledavanje muzeja.

Na pitanje „**U programu Čuvari baštine nije mi se svidjelo**“ najčešći odgovor je sve mi se svidjelo, a od ostalih odgovora par učenika komentiralo je Festival izvrsnosti (buka, nije se slušalo, nismo pobijedili). Navodimo nekoliko odgovora za ilustraciju:

- To da učenici koji su marljivo radili na projektu i koji su uložili jako puno vremena i truda da na kraju ne bi prošli dalje.
- Zbog nedostatka sredstava morali smo za realizaciju projekta sami pronalaziti kostime i ostale potrebne rekvizite.
- U programu Čuvari baštine mi je se sve svidjelo nemam nešto posebno za izdvojiti što mi se nije svidjelo.
- Mali prostor pa je onda bila gužva.
- Bila je premalena prostorija za onoliko učenika.
- Preduga predavanja.
- Što smo možda malo previše izostali iz redovne nastave, ali se isplatilo.
- Veličina prostora.
- To što je bilo pre malo grupa pod nazivom Čuvari baštine.
- Neravnomjerna raspodjela rada.
- Možda bi tema mogla biti malo suvremenija i lakša za odradu.

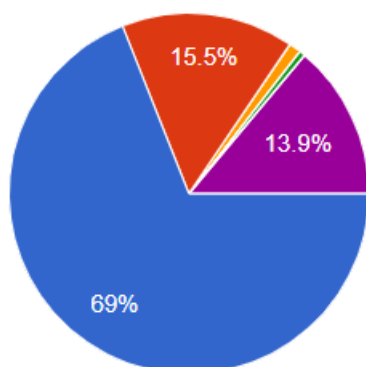
Na pitanje **Kada bi ti planirao/la ovaj program za iduću godinu, što bi promijenio/la?** najčešći odgovor je *Ništa*, a nekoliko je prijedloga: uključiti veći broj učenika, više putovanja i terenske nastave, da svi dobiju nagrade, bolju tehnologiju u školi slično. Navodimo nekoliko odgovora za ilustraciju:

- Da nam budu veći štandovi i da imamo više mjesta.
- Veći budžet, nagrade i bolja organizacija Festivala izvrsnosti.
- Samo mjesto održavanja i dodala bi još neke škole možda iz drugih županija.
- Više hrane.
- Uvela bi da je pred kraj školske godine jer je toplije.
- Da bude više škola.
- Ne bih ništa promijenio.
- Ja bih da se događa na otvorenome jer bude vrlo zagušljivo u malenom prostoru s puno ljudi.
- Planirao bi u svibnju, a promijenio bi lokaciju iz razloga što je prostor malih dimenzija

- Promijenila bi da ljudi imaju malo više poštovanja prema drugim i njihovom trudu.
- Dogodine bi stavio nešto vezano za Hajduk.

4.1. Festival izvrsnosti

Učenici su imali priliku podijeliti s nama i svoje dojmove sa Festivala izvrsnosti.

- u potpunosti se slažem
- uglavnom se slažem
- uglavnom se ne slažem
- uopće se ne slažem
- nismo bili na Festivalu izvrsnosti

Slika 26.: Prikaz odgovora učenika na tvrdnju „Festival izvrsnosti na kojem su predstavljeni projekti bio je zanimljiv i drago mi je što smo sudjelovali na njemu.“

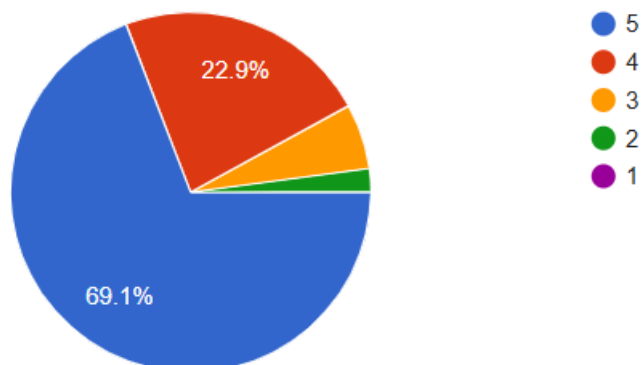
Ukupno 69% učenika u potpunosti se slaže s navedenom tvrdnjom, a 16% uglavnom. Sa tvrdnjom se uglavnom ne slaže 1% učenika. Preostalih 14% učenika navodi da nisu bili na Festivalu izvrsnosti.

Iz opisnih odgovora na pitanje što im se posebno sviđelo može se zaključiti da se učenicima jako sviđa sudjelovanje na Festivalu izvrsnosti, a najčešći odgovor je sve. Od ostalih odgovora ističu se:

- Organizacija.
- Kako je svaka škola imala priliku iskazati se na svoj način - svaki je rad bio individualan i poseban.
- Sviđelo mi se to što sam bila okružena s puno ljudi iz cijele Hrvatske i ljudima iz moje okoline koje mnogo cijenim.
- Što smo predstavljali svoj projekt.
- Što sam upoznala učenike iz drugih škola.
- Svidio mi je se ugođaj i organizacija cijelog festivala.
- Što smo bili prvi.
- Što je došlo dosta škola.
- Naši radovi.
- Što sam mogla upoznati druge učenike.
- Učenje novih stvari.
- Raznolikost kandidata.
- Što je svatko na svoj način predstavio svoje radove.
- Simulatori vožnje.
- Prodaja.

- Svidjelo mi se okruženje onih koji su mi dragi.
- To što smo na jednom mjestu mogli vidjeti koliko svi naši krajevi koji su blizu imaju dosta različitosti.
- Prostor u kojem se održavalo.
- Zanimljive radionice i predavanja koja su proširila moje vidike.
- To što nas je snimalo i prikazivalo na televiziji.
- Kako su djeca čitala svoje sastave.
- Što smo upoznali još škola i informacija o drugim gradovima.
- Upoznavanje okolnih zavičaja.
- Zanimljivi ljudi i njihovi projekti.
- Novouređena prostorija i cjelokupni prostori centra.
- Povezanost među različitim školama.
- Što sam naučila puno stvari.
- Organiziranost i profesionalnost.
-

Na pitanje što im se **nije svidjelo na Festivalu**, najčešći odgovor učenika je sve je bilo u redu, a od ostalih odgovora pojavljuju se: malen prostor, način ocjenjivanja projekata, prekratko izlaganje, način biranja ukupnog pobjednika. Prijedlozi učenika su da bi željeli poklon za svakog učenika koji je sudjelovao, da se uključi više učenika iz različitih škola, bolje ozvučenje, veći prostor za održavanje, da ima više izrađivanja ukrasa.

Slika 27.: Prikaz odgovora učenika na tvrdnju „Ocijeni sveukupnu kvalitetu programa Čuvari baštine.“

Većina učenika koja je popunila upitnik, njih 69%, ocijenilo je s ocjenom 5 sveukupnu kvalitetu programa Čuvari baštine, 23% učenika je dalo ocjenu 4, 6% učenika dalo je ocjenu 3 a 2% učenika ocjenu 2.

Učenici su imali priliku ostaviti slobodan komentar – da navedu ukoliko nešto nije obuhvaćeno prethodnim pitanjima, a od odgovora ističu se:

- Nadam se da će iduće godine biti pravedno ocjenjivanje i da će organizacija biti puno bolja.
- Drago mi je što sam bila dio ove organizacije!
- Voljela bih sudjelovati i iduće godine.
- Bilo mi je jako dobro samo mi se nije sviđelo što smo previše hodali.
- Hvala vam na 1. mjestu.
- Zanimljivo je bilo obilaziti razne gradove naše domovine i kroz te obilaske naučiti o bogatoj povijesti našeg naroda.

5. Zaključak

Program Čuvari baštine provodi se petu godinu za redom i od samih početaka pokazao se kao uspješan i dobro osmišljen koncept u kojem sudjeluje najveći broj učenika na razini škole i koji u projekte uključuje najveći broj suradnika, kako pojedinaca tako i različitih ustanova. Primjer je kako opća i kratka početna ideja, kao okvirna tema godine, može predstavljati osnovu za razvoj kreativnih, originalnih i praktičnih projekata u koje se može uključiti čitava lokalna zajednica. Interes za sudjelovanjem ove godine bio je jako velik, a projekti iznimno kreativni.

Ocjene organizacije, kvalitete i suradnje uključenih odgojno-obrazovnih djelatnika i učenika izrazito su visoke, a ukupno zadovoljstvo jako visoko. Odgovori na otvorena pitanja, posebno učenika, pokazuju da je projektna nastava izvrstan način za usvajanje širokog spektra kompetencija koje prepoznaju i sami učenici. Njihova želja za sudjelovanjem u programu i iduće godine, kao i komentari da im se sve svidjelo i da ništa ne bi mijenjali izvrstan su pokazatelj da je ovaj program izvršno prilagođen potrebama naših škola, djelatnika i učenika.

Kao i u ostalim programima ove godine, najveći broj primjedbi vezan je za Festival izvrsnosti, pri čemu OOD navode da nisu svi imali priliku za jednako predstavljanje i da je prostor bio premali, dok učenici navode da bi voljeli da je bilo na otvorenom. Posebno veseli što učenici prepoznaju i hvale mogućnost druženja kako unutar škole tako i sa vršnjacima iz drugih škola.

Kao konačni zaključak ističe se komentar jedne koordinatorice koji lijepo sumira ideju ovakvih programa: *„U provedbi cjelokupnog programa posebno mi se ističe mogućnost suradnje i razmjene ideja među učenicima i nastavnicima iz različitih škola, kao i kreativni pristup učenju kroz praktične radionice i projekte. Inspirativno je vidjeti koliko su učenici motivirani kada imaju priliku istraživati, stvarati i učiti na drugačiji način, izvan klasične učionice. Posebno bih istaknuo/la poticajnu atmosferu, stručnost voditelja i osjećaj zajedništva koji je pratio sve aktivnosti.“*